

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 228g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 16 alineatul (13) din
Legea nr. 92 din 7 aprilie 2022 privind activitatea de asigurare și reasigurare

*(retragerea licenței și inițierea procesului de lichidare silită a societății de
asigurare sau de reasigurare)*

CHIȘINĂU
13 februarie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 12 noiembrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 13 februarie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 16 alineatul (13) din Legea nr. 92 din 7 aprilie 2022 privind activitatea de asigurare și reasigurare, ridicată de dl reprezentant Viorel Palanciuc, în interesele SA „Garanție”, parte în dosarul nr. 2i-202/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Radu Țurcanu de la Judecătoria Chișinău, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

3. Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare, CNPF) a instituit, la 26 aprilie 2022, administrarea specială în privința Companiei de Asigurări „Garanție” SA (în continuare – *Garanție*) și a desemnat un administrator special cu atribuții și împuterniciri depline. Administratorul special a întocmit mai multe rapoarte referitoare la analiza economico-financiară a tuturor indicatorilor, inclusiv a indicatorului de solvabilitate a *Garanție*, pe care le-a prezentat la CNPF. Într-un raport al său din 28 februarie 2023, administratorul special a menționat că *Garanție* nu întrunește cerințele prudențiale în materie de indicatori ai solvabilității și a conchis că măsurile întreprinse în cadrul administrării speciale nu au fost apte să remedieze riscurile. În consecință, la 9 martie 2023, CNPF i-a retras Companiei de Asigurări „Garanție” SA licența pentru dreptul de a desfășura activitatea în domeniul asigurărilor.

4. La 22 martie 2023, CNPF a formulat, în fața Judecătoriei Chișinău, o cerere introductivă privind intentarea procedurii de insolvabilitate în privința SA „Garanție”.

5. În cadrul examinării dosarului, dl reprezentant Viorel Palanciuc a ridicat, în interesele *Garanție*, excepția de neconstituționalitate a articolului 16 alineatul (13) din Legea privind activitatea de asigurare și reasigurare nr. 92/2022.

6. Printr-o Încheiere din 28 octombrie 2024, Judecătoria Chișinău, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

A. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

- „(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.
(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.
(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

- (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și

infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 126 Economia

„(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

- a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;
- b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;
- c) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;
- d) stimularea cercetărilor științifice;
- e) exploatarea rațională a pământului și a celorlalte resurse naturale, în concordanță cu interesele naționale;
- f) refacerea și protecția mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;
- g) sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții;
- h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.”

Articolul 127 Proprietatea

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

[...]”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 92 din 7 aprilie 2022 privind activitatea de asigurare și reasigurare sunt următoarele:

Articolul 16 Retragerea licenței asigurătorului sau reasigurătorului

„[...]”

(13) Autoritatea de supraveghere retrage licența și inițiază procesul de lichidare silită a societății de asigurare sau de reasigurare în cazul în care se constată că aceasta se află în una dintre situațiile de insolvabilitate prevăzute în prezentul alineat și nu întrunește condițiile de declanșare a procedurii de rezoluție, prevăzute la art.80. În sensul prezentului alineat, situațiile de insolvabilitate sunt următoarele:

a) societatea de asigurare sau de reasigurare nu este capabilă să execute cererile asiguraților, reasiguraților, beneficiarilor asigurării și terților păgubiți privind plata despăgubirilor și/sau indemnizațiilor de asigurare (incapacitate de plată);

b) societatea de asigurare sau de reasigurare nu îndeplinește cerința ratei de solvabilitate;

c) valoarea fondurilor proprii ale societății de asigurare sau de reasigurare este mai mică decât cerința de capital minim stabilită de prezenta lege.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

9. Autorul sesizării susține că norma contestată este neclară și imprevizibilă, deoarece contravine motivelor de declarare a insolvenței prevăzute de Legea insolvenței nr. 149/2012. De asemenea, prerogativa autorității de supraveghere de a iniția lichidarea silită a societății de asigurare nu se încadrează în motivele de inițiere a procedurii simplificată a falimentului, așa cum sunt reglementate de Legea insolvenței.

10. Totodată, în opinia autorului, retragerea licenței asigurătorului conduce la pierderea calității de asigurător. Astfel, *Garanție* nu mai poate fi considerată o societate de asigurări. Totuși, norma contestată nu distinge situația societății careia i-a fost retrasă licența în domeniul asigurărilor și continuă să o trateze ca pe o societate de asigurări. Această incertitudine normativă impune lichidarea silită a societății pe baza constatărilor autorității de supraveghere, deși aceasta nu mai are calitatea de societate de asigurare. Lichidarea silită în acest caz o împiedică pe *Garanție* să dispună de propriile bunuri și să redobândească dreptul de a desfășura activitatea de asigurare. Prin urmare, autorul afirmă că norma contestată nu-i oferă garanții suficiente pentru exercitarea eficientă a dreptului de proprietate.

11. În fine, autorul susține că norma contestată este contrară articolelor 9, 23, 26, 54, 126 și 127 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. În această cauză, Curtea va verifica respectarea condițiilor de admisibilitate a unei sesizări, stabilite în jurisprudența sa constantă.

13. Excepția de neconstituționalitate, ridicată de reprezentatul unei părți în proces, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor Parlamentului, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea privind activitatea de asigurare și reasigurare, ține de competența Curții Constituționale.

15. Obiectul sesizării îl reprezintă articolul 16 alineatul (13) din Legea privind activitatea de asigurare și reasigurare, care stabilește procedura și situațiile privind retragerea licenței și inițierea procesului de lichidare silită a societății de asigurare sau reasigurare. Acest articol nu a constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

16. Curtea a stabilit în jurisprudența sa, ca o condiție de admisibilitate a sesizării privind excepția de neconstituționalitate, și faptul că prevederile contestate trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care se examinează cererea introductivă privind intentarea procedurii de insolvență în privința unei societăți de asigurări căreia i-a fost retrasă licența. Așadar, Curtea admite că instanța de judecată ar putea aplica norma criticată în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

17. Curtea observă că, deși indică articolele 9 (*principiile fundamentale privind proprietatea*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*), 126 (*economia*) și 127 (*proprietatea*) din Constituție, în argumentele sale, autorul excepției susține o contradicție între norma contestată și prevederile Legii insolvenței nr. 149/2012. Așadar, autorul sesizării compară textul contestat din articolului 16 alin. (13) al Legii nr. 92/2022 cu prevederile Legii insolvenței nr. 149/2012.

18. În acest context, Curtea reiterează că examinarea constituționalității unei prevederi legale are în vedere compatibilitatea acesteia cu dispozițiile constituționale pretins a fi încălcate, nu compararea prevederilor cuprinse în același act normativ și emiterea unei concluzii care ar rezulta din comparație la dispoziții ori principii ale Constituției. Astfel, o pretinsă incompatibilitate între două sau mai multe norme infra constituționale cuprinse în acte normative distincte sau în același act normativ nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci una de interpretare și de aplicare a legii, competențe care le aparțin instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 135 din 27 septembrie 2022, § 34).

19. Curtea nu poate reține argumentul autorului sesizării care pretinde lipsa garanțiilor împotriva unui eventual abuz al autorității de supraveghere atunci când, pe baza prevederii contestate, aceasta retrage licența și inițiază procesul de lichidare silită a societății de asigurare sau de reasigurare. Din această perspectivă, Curtea observă că procedura în discuție devine aplicabilă doar atunci când se constată că societatea de asigurare sau de reasigurare se află într-una din cele trei situații de insolvență prevăzute de norma contestată și nu întrunește condițiile de declanșare a procedurii de rezoluție, stabilite la articolul 80 din aceeași Lege. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a reținut anterior că articolul X alin. (18) din Legea nr. 214 din 20 iulie 2023 instituie un remediu care obligă Comisia Națională a Pieței Financiare să plătească prejudiciul și cheltuielile de judecată cauzate de actele juridice, actele administrative, operațiunile administrative sau inacțiunile sale. Remediu este aplicabil în cazul actelor juridice, al actelor administrative, al operațiunilor administrative sau al inacțiunilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare încheiate, emise, realizate sau manifestate până la 1 iulie 2023, inclusiv în legătură cu exercitarea atribuțiilor privind reglementarea și supravegherea activității asigurătorilor, reasigurătorilor și a intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări (a se vedea DCC nr. 124 din 10 octombrie 2024, § 47).

20. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 16 alineatul (13) din Legea nr. 92 din 7 aprilie 2022 privind activitatea de asigurare și reasigurare, ridicată de dl reprezentant Viorel Palanciuc, în interesele SA „Garanție”, parte în dosarul nr. 2i-202/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 13 februarie 2025
DCC nr. 27
Dosarul nr. 228g/2024*